

**КЗВО «Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»
Відокремлений структурний підрозділ
«Фаховий музичний коледж»**

Циклова комісія «Теорія музики»

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи здобувачів освіти
з вибіркової навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ ЕЛЕКТРОАКУСТИЧНОЇ МУЗИКИ»**

Освітньо-професійний ступінь: Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

Дніпро - 2025

Розробник: Демченко Д. А., доктор мистецтва, старший викладач циклової комісії «Теорія музики»

Розглянуто та схвалено на засіданні ЦК «Теорія музики»

Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Голова ЦК «Теорія музики» Ірина ГОРЧАКОВА

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дисципліна «Історія електроакустичної музики» спрямована на ознайомлення здобувачів фахової передвищої освіти із витокami, становленням і розвитком електронної, електроакустичної та комп'ютерної музики від середини ХХ століття до сьогодення. Метою курсу є формування розуміння художніх, технічних і естетичних принципів нової музики, усвідомлення взаємозв'язку між технологічним прогресом і музичною творчістю.

Самостійна робота студентів має на меті поглиблення знань із ключових напрямів електроакустичної музики, аналіз творів провідних композиторів світу та України, а також формування навичок слухового аналізу, тематичних досліджень і створення власних мініпроектів.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗА ТЕМАМИ

<i>Назва теми, завдання</i>	<i>Усього годин</i>
Тема 1. Вступ. Світові винаходи від Стародавньої Греції до ХХ століття Теоретичне опрацювання винаходів Г. Александрійського та А. Кірхера та інших представників.	4
Тема 2. Футуризм, вільна музика, мистецтво шуму. Види та класифікація звуків та тембрів природнього походження. Теоретичне опрацювання та знання видів звуків та спектрів за системою братів Русоло.	4
Тема 3. Графічний звук. Графічні партитури і їх представники. Історія синтезаторів. Синтезатор АНС. Знання, хронологія та поява графіки в музичному мистецтві на прикладі творчості композиторів. Знання конструкції та видів синтезаторів.	6
Тема 4. Конкретна і Електронна музика. Мистецтво звуку. Створення електронних етюдів за допомогою музично-комп'ютерних програм. Запис звуку оточуючої середи одного порядку та створення етюдів. Робота проводиться в програмі Audacity.	6

<p align="center">Тема 5.</p> <p>Електроакустична музика. Акусматична музика (акусматика), спектральна музика. Створення спектрального аналізу за допомогою музично-комп'ютерних програм. Запис звуку оточуючого середовища одного порядку та створення спектрального аналізу. Робота проводиться в програмі Spear.</p>	6
<p align="center">Тема 6.</p> <p>Комп'ютерна музика. Представники і їх творчість. Аналіз комп'ютерних творів за допомогою музично-комп'ютерних програм. VST-plugins аналізатори звуку, спектрограми.</p>	6
<p align="center">Тема 7.</p> <p>Алгоритмічна музика. Інтерактивність. Стохастика. Творчість Л. Гілера та Я. Ксенакіса. Методи створення. Знання методів алгоритмічної композиції. Модульний синтез в програмі VCV RACK 2</p>	6
<p align="center">Тема 8.</p> <p>Дадаїзм і футуризм ХХ століття. Текстово-звукова та «конкретна» поезія. Історичний та теоретичний аспект. Теоретичне опрацювання розвитку дадаїзму та представники.</p>	6
<p align="center">Тема 9.</p> <p>Експериментальна музика. Витоки. Представники. Хронологія появи перших експериментів та перших електричних музичних інструментів. Створення звуку нової якості, а саме звукових ландшафтів та звукових текстур.</p>	6
<p align="center">Тема 10.</p> <p>Комп'ютерна музика. Нова складність. Створення музичного коду в програмі Supercollider та Puredata. Нова музична нотація та фіксація звуку. Написання композиції за допомогою отриманих знань та застосування музичного коду.</p>	6
Усього годин	56

НАПРЯМИ РОБОТИ ТА ЗАВДАННЯ

Вступ. Витоки електроакустичної музики.

- Історичні передумови виникнення електронного звуку у ХХ столітті.
- Ранні експерименти: телегармоніум, терменвокс, ондіум Мартено, магнітна стрічка.
- Основні центри зародження жанру: Париж, Кельн, Мілан.

- Завдання: підготувати коротке повідомлення про один ранній електронний інструмент або композитора (П'єр Шеффер, Карлгайнц Штокгаузен, Джон Кейдж).

Musique Concrète і електронна музика 1950–1970-х років.

- Аналіз концепцій П'єра Шеффера, Карлгайнца Штокгаузена, Едгара Вареза.
- Відмінності між musique concrète та електронною музикою.
- Практична робота: створення короткого аудіоетюду з використанням записаних шумів або синтезованих звуків.
- Завдання: скласти хронологічну таблицю розвитку електроакустичних студій Європи.

Електроакустична музика в Україні.

- Перші спроби створення електронної музики в Україні (1960–1980-ті).
- Діяльність Центру електроакустичної музики при НМАУ ім. П. І. Чайковського.
- Композитори: Алла Загайкевич, Євген Алмаші, Олександр Щетинський, Богдан Сегін, Антон Сидоренко.
- Завдання: підготувати реферат або презентацію про одного з українських електроакустичних композиторів.

Сучасні технології і цифрова доба.

- Розвиток цифрових технологій у музиці: MIDI, DAW, VST, синтезатори.
- Поняття саунд-арту, медіаарту, live electronics.
- Використання програм Reaper, Ableton Live, Max/MSP, Pure Data у навчальному процесі.
- Завдання: створити міні-композицію (1–2 хв) із застосуванням програмного синтезу або обробки звуку.

Аналіз і слухання електроакустичних творів.

- Методи аналітичного слухання електроакустичних композицій.
- Критерії оцінки: форма, темброва динаміка, просторовість, технологічна складність.
- Приклади для прослуховування: твори П. Шеффера, К. Штокгаузена, Л. Беріо, А. Загайкевич.

- Завдання: аналітичний опис одного електроакустичного твору за вибором студента.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти визначаються Положенням про систему оцінювання якості навчальних досягнень здобувачів освіти в Дніпровській академії музики.

Критерії оцінювання знань і компетентностей з навчальної дисципліни «Історія електроакустичної музики» (форма контролю – залік):

«Зараховано» (A-E за шкалою ECTS) ставиться здобувачу освіти:

- який виконав робочу програму за результатами поточного контролю;
- виконав блок самостійної роботи, який містить творчі завдання;
- за підсумковим оцінюванням знань та вмінь з боку викладача демонструє засвоєння матеріалу та виконує практичні завдання на рівні від «відмінного» до «достатнього».

«Не зараховано» (FX-F за шкалою ECTS) ставиться здобувачу освіти:

- який протягом семестру має 20 відсотків і більше не відпрацьованих заборгованостей від загальної кількості занять з навчальної дисципліни;
- або має більше 50 відсотків пропущених занять (незалежно від причини);
- не володіє теоретичним матеріалом курсу, не може зробити аналіз твору та виконати жодної практичної вправи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Battier M. Computer Music in the 21st Century – History and Practice. Sun Yat-sen University Press (Guangzhou), 2023. 359 p.
2. Battier M. Esthétique du son artificiel. Genèse des musiques électroniques. Paris : Éditions Vrin, 2024. 284 p.

3. Friedl R., Grill T., Urbanek N., Ziegler M. *Xenakis – Back to the Roots: Philological Approaches to Electroacoustic Music*. Vienna & Bielefeld : mdwPress, 2025. 223 p.
4. Glinsky A. *Switched On: Bob Moog and the Synthesizer Revolution*. Oxford University Press, 2022. 496 p.
5. Holmes T. *Electronic and Experimental Music*. Routledge, 2020. 672 p.
6. Loughridge D. *Sounding Human : Music and Machines, 1740–2020*. University of Chicago Press, 2021. 248 p.

Додаткова:

1. Камінський В. Є. Електронна та комп'ютерна музика. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів із спеціальності «Музичне мистецтво». Львів : Сполом, 2001. 212 с.
2. Ракунова І. М. Нові композиторські технології (на прикладі творчості Алли Загайкевич): автореф. дис... канд. мистецтвознавства : спец.: 17.00.03 Музичне мистецтво / Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. К., 2008. 16 с.
3. Тучинська Т. Принципи штучного інтелекту в алгоритмічній музичній композиції Музика в інформаційному суспільстві : Зб. наукових статей / [упорядник І. Б. Пясковський]. К., 2008. С. 86–98.
4. Ценова В. Електронна музика – проблеми і перспективи: URL : http://composer.ucoz.ua/publ/elektronnamuzyka_problemyiperspektywy/16-1-0-151 (дата звернення : 05.03.23). Пер. укр. Півтона Безвухого.
5. Черевко К. П. До дефініції електроакустичної та акустичної музики (на прикладі творів Алли Загайкевич). *Музикознавчі студії : Наукові збірки Львівської музичної академії ім. М. Лисенка* / [ред.-упоряд. О. Тракало]. Львів : Сполом, 2007. Вип. 16. С. 108–116.
6. Черевко К. П. Електронна музика як феномен культурно-цивілізаційних процесів ХХ – початку ХХІ століття (до питання методології аналізу): автореф. дис. ... канд. мистецтвозн. : спец. : 17.00.03 Музичне мистецтво. Львів, 2012. 16 с.
7. Шип С. В. Електронна музика: проблеми і перспективи. *Музична критика і сучасність*. К. : Муз. Україна, 1984. Вип. 2. С. 141–158.

8. Шумська Я. І. Інсталяція та перформанс у мистецтві кінця ХХ — початку ХХІ століття : українсько-польська співпраця, творчі експерименти та взаємовпливи : дис. канд....мистецтвозн: спец. : 17.00.05 Образотворче мистецтво / Львів. Нац. муз. академія мистецтв ім. М. В. Лисенка. 2017. 384 с.
9. Kotoński W. Muzyka elektroniczna. W. Kotoński. PWM, 2002. 379 p.
10. Lachenmann H. Vier Grundbestimmungen des Musikhörens. Music als existentielle. Breitkopf und Härtel. Paris : Wiesbaden Leipzig, 2004. P. 54–62.
11. Misra A, Perry R. Cook, Ge Wang. A new paradigm for sound design. *Proceedings of the International Conference on Digital Audio Effects (DAFx-06)*. 2006. P. 319–324.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення : 21.08.25).
  2. Національна історична бібліотека України. URL: www.nibu.kiev.ua/ (дата звернення : 24.08.25).
  3. Електронний каталог Наукової бібліотеки НАКККиМ. URL: <http://library.nakkkim.edu.ua/> (дата звернення : 20.08.25).
  4. Електронна бібліотека «Культура України». URL: <http://elib.nplu.org/> (дата звернення : 18.08.25).
  5. Національна спілка композиторів України. URL: <https://composersukraine.org/> (дата звернення : 22.08.25).
  6. Ноти українських композиторів. URL: <http://ukrnotes.in.ua/> (дата звернення : 21.08.25).
-